

A Fővárosi Ítéltábla dr. Balsai Szabolcs ügyvéd (fél címe 1) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a ... jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. június 14. napján kelt 19.P.22.701/2011/7. számú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

2009. november 22-én ... téren bejelentett és tudomásul vett rendezvényt tartottak ... évfordulóján. A rendezvény résztvevőivel - azok felszólítása ellenére - a ... tagjai a szervezetre jellemző egyenruhában és alakzatban vonultak fel. A felperes nem a ... egyenruháját viselte, ruházata sötétkék nadrágból, minta nélküli fehér ingből, fekete bakancsból, fekete szélzsekiből és egy fekete baseball-sapkából állt. A felperes nem volt a korábban felosztatott ... Egyesület tagja, és pontosan nem volt tisztában a ... egyenruhájának valamennyi elemével. A felperes civilként csatlakozott a menethez, amelyet az alperes munkatársai a ... egyenruhájában felvonulók elkülönítésére sorfal alkalmazásával leválasztottak. Ezt követően a felperest igazoltatták, az ezzel kapcsolatos rendőri felszólításnak a felperes eleget tett, majd a felperessel szemben előállítást foganatosítottak. A ... utcában orvosi vizsgálat történt, majd egy cellába helyezték el, itt közölték a felperessel, hogy szabálysértés miatt van előállítva. A körülbelül 8 óra tartamú fogvatartás végén történt egy kihallgatás, a felperessel ekkor azt közölték, hogy felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt indítanak vele szemben eljárást. A felperest

éjjel körüli időben engedték szabadon, a felperes nem budapesti lakosként a közlekedés beindulásáig a városban volt kénytelen sétálni.

A szabálysértési ügyben eljáró bíróság megállapította, hogy a rendőri jelentés nem volt alkalmas az egyediesítésre, a felperes előadásának cáfolatára, mert az azonos bíróság előtt folyamatban lévő, azonos tárgyú, de más személlyel szemben folyamatban lévő szabálysértési eljárásban szó szerinti egyezőséggel ugyanaz az előállításról szóló jelentés készült, annak ellenére, hogy más személlyel szemben más rendőr intézkedett és írt jelentést. A bizonyítékok mérlegelése után a szabálysértési ügyben eljáró bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes sem a feloszlatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételt, sem a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését nem valósította meg, ezért a bíróság a korábbi szabálysértést megállapító és pénzbírságot kiszabó végzést hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a személyes szabadság védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy indokolatlanul elvonta a személyes szabadságát, a fogdába helyezéssel olyan helyzetbe került, amelyet korábban nem élt át, amely lelki megrázkódtatást okozott a számára. Álláspontja szerint figyelembe kell venni azt is, hogy szabadítására olyan időpontban került sor, hogy közösségi közlekedés hiányában reggelig a városban volt kénytelen tartózkodni. A felperes jogkövetkezményként az alperest 600.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a felperessel szemben jogszerűen került sor intézkedésre, a felperes a betiltott társadalmi szervezet egyenruhájához hasonló ruhában vonult fel alakzatban és vezényszóra, ezen tevékenységét felszólítás ellenére sem hagyta abba. Hivatkozása szerint önmagában a szabálysértési eljárás megszüntetése a rendőri eljárást nem teszi jogszerűtlenné, a bíróságnak alapvetően azt kell vizsgálnia, hogy az intézkedés idején az akkor felmerült tények ismeretében alappal következtethettek-e az alperes munkatársai a szabálysértés elkövetésére. A jogalap vitatásán túlmenően előadta, hogy a felperes a kár bekövetkezését nem igazolta, így nem vagyoni kártérítés megfizetésére az alperes nem kötelezhető.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy 2009. november 22-én a felperessel szemben megalapozatlanul előállítást alkalmazott, és őt megalapozatlanul fogva tartotta, megsértette a felperes személyes szabadság védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 400.000 forintot és ennek 2009. november 22-étől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát és 70.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetékből a felperes 8.000 forintot köteles megfizetni az államnak, míg 28.000 forintot az állam visel. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kereset érdemi vizsgálatának volt helye, ugyanis a per tárgya a fogva tartás jogszerűsége, és az ezáltal keletkezett esetleges károk. Ebben a

tekintetben a felperesnek nem állt olyan jogorvoslati lehetőség a rendelkezésére, amely magát a fogva tartást illetően jelenthetett volna érdemi jogorvoslatot. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra a következtetésre jutott: az alperes nem bizonyította, hogy a felperes a megszüntetett társadalmi szervezet egyenruháját viselte volna. Arra sem merült fel semmilyen adat, hogy a felperes a rendőri intézkedésnek érdemben ellenszegült volna. A feltárt adatok éppen azt támasztják alá, hogy a felperes az igazoltatás során teljes mértékben együttműködő volt. Az elsőfokú bíróság ezért a szabálysértési ügyben született megszüntető határozattal egyezően azt állapította meg, hogy a felperes személyes szabadságának korlátozása, az igazoltatáson túlmutató rendőri intézkedés indokolatlan volt, az alperes a felperes személyes szabadságának elvonásával megsértette a felperes személyiségi jogát. Az elsőfokú bíróság az alperes által felajánlott felvételek megtekintését azért mellőzte, mert az alperes előadása szerint a felvételeken a felperes egyedileg beazonosítható módon nem látszik, így ruházatra nézve a felvételekből nem lehet következtetést levonni, tekintetbe véve azt is, hogy jelen eljárásnak nem az a tárgya, hogy egyébként másokkal szemben indokolt volt-e a fellépés vagy sem. Nem tartotta szükségesnek az intézkedő rendőrök meghalltatását sem, ugyanis előadásuk a szabálysértési eljárást megszüntető határozatban már értékelésre került. Elfogadta a felperes azon előadását, miszerint komoly megrázkódtatást okozott számára a fogdában történő elhelyezése. Utalt arra is, hogy az újabb bírói gyakorlat köztudomású tényként kezeli, hogy a személyes szabadság elvonása, ha az megalapozatlanul történik, nem vagyoni kártérítés iránti igényt önmagában is megalapozhat. A nem vagyoni kártérítés összegét a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel 400.000 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával a keresetet elutasító döntés meghozatalát kérve. Álláspontja szerint a felperes által megjelölt kényszerítő eszköz alkalmazására a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 31. § (1) bekezdése, valamint a 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján került sor, az intézkedések esetlegesen jogszabálysértő jellege esetén adott volt a felperes részére a panaszjog, amellyel a felperes nem élt, így az alperes kártérítő felelősségének a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétele hiányzik. Hivatkozott arra is, hogy a gyanú fennállásának megállapításához nem szükséges a bizonyosság, elegendő annak valószínűsítése, hogy szabálysértés történt, és annak elkövetésével meghatározott személy valamely tény alapján összefüggésbe hozható. A felperessel szemben foganatosított intézkedésekkel kapcsolatban készült rendőri jelentésből megállapítható, hogy a felperes ruházata olyan jellegzetes tulajdonságokkal rendelkezett, amelyről a bíróság által feloszlott társadalmi szervezet formaruhája volt felismerhető. A megjelölt ruházat viselésén túlmenően a felperes magatartása - alakzatba rendeződés, vonulás, vezényszavak elhangzása - is alátámasztotta a szabálysértés elkövetésének gyanúját. Tény, hogy a felperes az alperes helyszín elhagyására vonatkozó többszöri felszólításának sem tett eleget. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt felvételeket nem tekintette meg, a felvételekkel összefüggésben a felperest nyilatkozattételre nem hívta fel, amely

jelentős mértékben segíthette volna a tényállás tisztázását. Állítása szerint a felperessel szemben alkalmazott rendőri intézkedés jogszerű és arányos volt, az alperes munkatársai alappal következtettek szabálysértés elkövetésére, az alperes ezáltal nem sértette meg a felperes személyes szabadság védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kiemelte: egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a szabálysértési ügyben a későbbiekben hozott jogerős bírói döntés tartalma nem vetülhet vissza a rendőri intézkedés adott időpontbeli jogszerűségének a megítélésére. További hivatkozása szerint az alperes munkatársai úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben elvárható, magatartásuk nem volt felróható, ez a körülmény kizárja az alperes kárfelelősségének megállapíthatóságát. Az alperes kiemelte: nem az egyenruha viselését kellett bizonyítania, hanem azt, hogy a felperes magatartásával okot adott a rendőri intézkedésre. Hangsúlyozta: a felperessel szemben foganatosított intézkedésről kiállított rendőri jelentés közokirat, az abban foglaltakat valóban kell tekinteni. A közokiratban foglaltakkal ellentétes, vagy akár attól eltérő tényállást csak alapos bizonyítási eljárás lefolytatását követően állapíthat meg a bíróság, ennek hiányában az elsőfokú bíróság okfejtése jogszabálysértésen alapul. Fenntartott álláspontja szerint a felperes nem bizonyította az esetlegesen bekövetkezett hátránya mértékét, amely kizárja a nem vagyoni kártérítés megállapíthatóságát. A nem vagyoni kártérítés intézménye nem értelmezhető sérelemdíjként, amely akkor is megilleti a károsult személyt, ha ő semmilyen kézzelfogható hátrányt nem képes kimutatni.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel lefolytatott bizonyítási eljárás alapján, a feltárt peradatok okszerű és helyes mérlegelésével helytállóan állapította meg a tényállást, a Fővárosi Ítéltábla az arra alapított és a helyesen felhívott jogszabályok, helytálló alkalmazásával meghozott ítéleti döntésével is egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt utal arra, hogy a felperes az alperes jogellenes intézkedésével a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján keresztül alkalmazandó államigazgatási jogkörben okozott kártérítés szabályai szerint felel a személyiséget ért sérelemmel okozott kárért. Az alperes téves álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az Rtv.-ben szabályozott panaszjog nem volt az adott jogsérelem orvoslására alkalmas jogorvoslati eszköz, ezért a Ptk. 349. §-a alapján a speciális feltétel teljesülésének hiánya nem állapítható meg.

A perbeli cselekmény idején hatályos, a szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (R.) 10/C. § (1) bekezdése értelmében, aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. Míg a R. 40/A. § (1) bekezdése szerint, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja

jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A 2009. november 22-ei rendőri intézkedés idején hatályos, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Szabs. tv.) 76. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a rendőrség a szabálysértési hatóság, bíróság vagy az egészségügyi szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyására irányuló felszólítás után is folytatja, míg a 142. § (2) bekezdés b) pontja kimondja: aki nyilvános rendezvényen a rendező szerv, illetőleg a rendőrség biztonságra vonatkozó felhívásának, rendelkezésének nem tesz eleget, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 19. § (1) bekezdése kimondja: a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja úgy rendelkezik, hogy a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

Kétségtelen tény, hogy a bíróság jogerős végzésével, tekintetbe véve, hogy a felperes nem valósította meg a R. 10/C. § (1) bekezdésébe és a 40/A. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő, a feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel, és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, hatályon kívül helyezte a szabálysértési hatóság határozatát, amelyben a felperest pénzbírsággal sújtották. A büntetőügyben meghozott jogerős ítélet polgári jogi következményéről a Pp. 4. § (2) bekezdése rendelkezik. Eszerint pedig a polgári bíróságot a büntetőügyben meghozott jogerős ítélet csak annyiban köti, hogy a bűnösség kérdésében attól nem térhet el. A büntető ítéletben megállapított tényállás azonban a polgári bíróságot nem köti, nincs akadálya annak, hogy a per során felmerült valamennyi bizonyíték figyelembevételével a büntető bíróságtól eltérő tényállást állapítson meg. Az adott esetben az elsőfokú bíróság ugyanakkor a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg, hogy a rendőri jelentés nem volt alkalmas az egyéniesítésre, nem volt alkalmas annak alátámasztására, hogy a cselekmény idején az alperes munkatársai olyan tényeket - nevezetesen azt, hogy a felperes a ... egyenruháját viselte, illetőleg engedetlen volt a rendőri intézkedéssel szemben - észlelhettek, amely felvethette a szabálysértések felperes általi elkövetésének a gyanúját. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a rendőri jelentés tartalmával szemben a jelentést aláíró rendőr a szabálysértési eljárásban tanúként a felperesnek az előállítás során viselt ruházata tekintetében nyilatkozni nem tudott, ugyanakkor előadta, hogy a felperes a rendőri intézkedés során végig közreműködő, együttműködő volt. Mindennek következtében az alperes az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján nem jogszerűen állította elő a felperest.

Az elsőfokú bíróság nem követett el az ítéletét megalapozatlanná tevő eljárási szabálysértést, amikor az alperesnek a rendezvényről készült mozgóképes felvétel megtekintésére irányuló bizonyítási indítványát a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján szükségtelenként elutasította, ugyanis maga az alperesi képviselő nyilatkozott úgy, hogy a felperes a felvételen egyedileg nem beazonosítható.

Az előzőekben kifejtettekből következően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes megsértette a felperes személyhez fűződő jogait, az alperes az Rtv. 15. §-ába ütköző módon a felperesnek szükségtelen, az intézkedés törvényes céljával nyilvánvalóan arányban nem álló hátrányt okozott. Mindebből az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy a felperes az alperessel szemben alappal tarthat igényt személyhez fűződő jogai megsértésének megállapítására, nem vagyoni kára megtérítésére.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemeli, hogy a Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is. Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A nem vagyoni kár megtérítésére ugyanazok a szabályok vonatkoznak, amelyeket a vagyoni károk esetén is alkalmazni kell, vagyis a kárt - a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - a károsultaknak meg kell bizonyítaniuk.

Általánosságban elfogadható, hogy a felperessel szemben jogtalanul alkalmazott kényszerintézkedés, elfogása, fogva tartása nem vagyoni hátrányt okoz. Az elsőfokú bíróság helytállóan, okszerűen értékelte a felperes azon életszerű előadását, miszerint az alperes jogtalan eljárása lelkiileg megviselte, megalázó volt és szabadításának időpontja miatt kiszolgáltatott helyzetbe került. Helyesen állapította meg a felperest az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve az azok orvoslásához szükséges nem vagyoni kártérítési összeget is - a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat, valamint a más hasonló

jellegű ügyekben folytatott gyakorlatot alapul véve - helyesen állapította meg. Az alperes fellebbezése nem jelölt meg olyan körülményt, amely a mérlegelés szempontjait módosította volna, és ennek következményeként a kártérítés összegének megváltoztatására adott volna alapot.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében - helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes részére a jogi képviselete ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint - a 4/A. §-a alapján áfa figyelembevételével - a végzett munkával arányosan megállapított munkadíj perköltséggént való megfizetésére köteles, míg az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti, le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az alperes illetékmentessége folytán, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2013. március 27.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s. k.
bíró